

Nr 5.

*Konstitutionsutskottets memorial med förslag till lag angående
ändring i stadgan den 21 februari 1941 (nr 98) om
ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande
m. m.*

Konstitutionsutskottet har funnit påkallat, att bestämmelserna i stadgan om ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande om arvode och pension till riksdagens ledamöter samt vissa i samband därmed stående bestämmelser underkastas revision, och får härmed, med stöd av § 38 mom. 1 riksdagsordningen, för riksdagen framlägga förslag till de ändringar som utskottet sålunda ansett erforderliga.

Riksdagsmannaarvodena.

I § 23 riksdagsordningen stadgas, att ledamot av riksdagen äger av statsmedel åtnjuta arvode och reseersättning samt att närmare bestämmelser härom meddelas i en av Konungen och riksdagen samfällt beslutad stadga. Lagrummet fick sin nuvarande lydelse år 1941. Samma år antogs stadgan om ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande. Enligt stadgans ursprungliga lydelse skulle i arvode till riksdagsman, bosatt å riksdagsorten, utgå 750 kronor i månaden och till annan riksdagsman 1 000 kronor i månaden under tid då frågor, som Konungen förelagt riksdagen, voro beroende på dennas prövning, vid lagtima riksdag dock för minst fyra månader. Stadgan ändrades i olika avseenden åren 1942, 1944 och 1945. Genom dessa ändringar påverkades icke de år 1941 bestämda arvodesbeloppen.

Vid införandet av 1941 års bestämmelser om arvodesbeloppen gällde jämlikt 33 § sista stycket kommunalskattelagen, att den som åtnjöt arvode för deltagande i riksdag å annan ort än där han varit bosatt, ägde såsom omkostnad för uppsdragets fullgörande avdraga två tredjedelar av det belopp, varmed arvodet utgått. Stadgandet ägde tillämpning både vid taxering till kommunalskatt och, på grund av hänvisning i förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, vid taxering till sådan skatt.

År 1947 infördes genom ändringar i arvodesstadgan, på sätt som utvecklas närmare i det följande, pensionsrätt för riksdagens ledamöter. Därvid fastställdes, att å utgående arvode visst belopp per månad skulle avdragas såsom pensionsavgift.

I betänkande med förslag angående riksdagens arbetsformer, avgivet år 1947 av inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga (SOU 1947: 79), framhölls bland annat, att en önskvärd koncentration i riksdagsarbetet skulle främjas, om riksdagsarvodena gjordes fasta. Förslag härom framlades också av de sakkunniga. Enligt förslaget skulle arvoden bestämmas för år och utgöra 9 000 kronor för riksdagsmän bosatta i Stockholm och 12 000 kronor för övriga riksdagsmän. Av det lägre arvodet skulle 80 procent och av det högre hälften utgöra beskattningsbar inkomst.

I propositionen nr 133 till 1949 års riksdag framhöll föredragande departementschefen bland annat, att en övergång till fasta årsarvoden borde äga rum. Han framhöll vidare, att det ekonomiska läget påkallade stark återhållsamhet i fråga om löne- och arvodesregleringar för alla samhällsgrupper. Med hänsyn härtill hade han funnit sig icke för det dåvarande vara beredd föreslå någon höjning av riksdagsmännens arvoden i trots av att en sådan i och för sig vore motiverad. I propositionen föreslogs, att till grund för fastställandet av årsarvodenas storlek för de olika kategorierna riksdagsmän skulle läggas de belopp, varmed arvoden de facto utgått under 1948 års riksdag. På förslag av konstitutionsutskottet (utl. 1949: 23), som anslöt sig såväl till departementschefens uttalande mot en arvodshöjning för det dåvarande som till den i propositionen föreslagna grunden för arvodenas fixerande, bestämdes dessa till 6 650 kronor per år för de riksdagsmän, som voro bosatta i riksdagsorten, och till 8 866 kronor för övriga riksdagsmän. Utskottet betecknade uttryckligen detta bestämmande av arvoden såsom provisoriskt. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag. Ingen ändring vidtogs i den förutnämnda bestämmelsen i 33 § kommunalskattelagen, på grund av vilken två tredjedelar av det högre arvodet fingo avdragas vid taxering.

Sedan en övergång till fria lönerörelser ägt rum, framlades i proposition nr 132 till 1951 års vårriksdag förslag till omreglering av riksdagsmännens arvoden. De i 1947 års ovan nämnda sakkunnigbetänkande förordade arvodesbeloppen 9 000 respektive 12 000 kronor föreslogos där skola bli gällande. Kompensation för den sedan dess inträffade levnadskostnadsstegringen skulle enligt propositionen åstadkommas genom att av det högre arvodet två tredjedelar samt av det lägre hälften såsom omkostnader för uppdragets fullgörande gjordes skattefria.

Enligt riksdagens i maj 1951 fattade beslut är riksdagsmannaarvodet fixerat till 9 000 kronor för riksdagsmän bosatta (= mantalsskrivna) i Stockholm eller på 15 kilometers avstånd från dess centrum — här nedan benämnt Stockholm med omgivningar — samt till 12 000 kronor för övriga riksdagsmän. Av det högre arvodet få två tredjedelar och av det lägre en tredjedel avdragas vid inkomsttaxering. I konstitutionsutskottets utlåtande nr 24 i ämnet, vilket jämte bevillningsutskottets utlåtande nr 56 låg till

grund för det förevarande beslutet, framhölls, bland annat, att frågan om den lämpliga avvägningen av riksdagsmännens ersättning icke låte sig bedöma utan att hänsyn toges till spørsmålet huru stor del av densamma som skulle utgöra ersättning för omkostnader. Vid valet mellan olika tänkbara metoder att sammansätta ersättningen av ett skattepliktigt arvodesbelopp och en fixerad vid taxering avdragsgill omkostnadsersättning hade utskottet efter ingående överväganden funnit, att något principiellt företräde icke kunde givas åt någon viss metod. För det stora flertalet riksdagsmän kunde enligt beräkningar som utskottet låtit göra i huvudsak samma ekonomiska resultat nås, vilken väg som än valdes. Med hänsyn till dessa förhållanden hade utskottet i dåvarande läge funnit lämpligast att icke rubba det sedan flera årtionden i denna del oförändrade sättet att bestämma riksdagsmannaarvodena.

De arvoden, varom beslut fattades i maj 1951, utgingo för tiden från och med den 1 januari 1951. Höjningen kom alltså riksdagens ledamöter till godo retroaktivt.

I samband med ändringar av pensionsbestämmelserna i den förevarande stadgan, som vidtogos på hösten 1951, avskaffades de år 1947 införda pensionsavdragen.

Utskottet. Av en jämförelse mellan arvodesstadgan och den tidigare nämnda bestämmelsen i kommunalskattelagen framgår, att det arvode, som nu utgår till riksdagens ledamöter, är så konstruerat, att däri ingår en till sin storlek fixerad ersättning för omkostnader för riksdagsmannauppsatsets fullgörande, vilken ersättning — olika till beloppet för riksdagsmän bosatta i Stockholm med omgivningar och övriga riksdagsmän — är avdragsgill vid inkomsttaxering. Såsom utskottet uttalade i sitt utlåtande nr 24 till 1951 års riksdag kan, vid valet mellan olika tänkbara metoder att sammansätta ersättningen av ett skattepliktigt arvodesbelopp och en fixerad, vid taxering avdragsgill omkostnadsersättning, principiellt företräde icke givas åt någon viss metod. En nackdel med den hittills tillämpade metoden är emellertid att den icke låter i själva arvodesstadgan — som är den grundläggande författningen i sammanhanget — komma till synes, vad av arvodet som utgör ersättning för de med uppdraget förenade kostnaderna och vad som utgör gottgörelse av annat slag. Sistnämnda gottgörelse — som här må kallas grundarvodet — har också kommit att åtminstone skenbart uppgå till olika belopp för å ena sidan riksdagsledamöter bosatta i Stockholm med omgivningar och å andra sidan övriga riksdagsledamöter. Enligt utskottets uppfattning skulle bestämmelserna vinna i klarhet, om av stadgan om ersättning för riksdagsmannauppsatsets fullgörande direkt framginge, att viss del av ersättningen — lika för alla riksdagsmän — utgjorde beskattningsbart grundarvode och att återstoden

utgjorde icke skattepliktig ersättning för de med uppdraget förenade kostnaderna.

Nu gällande bestämmelser i förevarande stadga och i kommunalskattelagen innebära, att riksdagsledamöter, bosatta i Stockholm med omgivningar, erhålla 3 000 kronor om året i kostnadsersättning och att övriga riksdagsledamöter erhålla 8 000 kronor (3 000 plus 5 000 kronor) om året i sådan ersättning. Dessa belopp ha avvägts icke blott med hänsyn till riksdagsledamöternas direkta kostnader vid riksdagen under sessionerna utan även med hänsyn till de utgifter av mångahanda slag, som riksdagsledamöterna också mellan sessionerna ha att vidkännas i egenskap av ortens folkrepresentanter. Utskottet, som icke ifrågasätter någon ändring av dessa belopp, föreslår därför, att i den ifrågavarande stadgan fastställs, att kostnadsersättning utgår med de angivna beloppen. Anledning finnes icke att ändra den i stadgan gjorda gränsdragningen mellan riksdagsmän, som skola erhålla lägre belopp, och övriga.

Vad härefter angår frågan om själva grundarvodets belopp bör framhållas, att åtskilliga av riksdagens ledamöter under riksdagssessionerna äro ur stånd att utföra något förvärvsarbete av betydelse. Dessutom kan nämnas, att riksdagsarbetet är ägnat att splittra den arbetsinsats, som riksdagsledamöterna kunna göra under de tider, då session icke pågår. För många riksdagsmän medför riksdagsarbetet också, att de även för framtiden sättas ur stånd att i samma omfattning som eljest bedriva sin tidigare verksamhet. Vidare må framhållas, att, om grundarvodet bestämdes till alltför lågt belopp, det kunde befaras, att den redan nu märkbara tendensen, att personer av ekonomiska skäl se sig förhindrade att mottaga uppdrag som riksdagsledamöter, i framtiden komme än mer till synes. Konstitutionsutskottet vill i detta sammanhang understryka betydelsen av att riksdagen i fortsättningen liksom hittills rekryteras från skilda samhällsskikt. Även med hänsyn härtill är det av vikt, att grundarvodet, som blir beskattningsbart såsom inkomst, ej fastställs till för lågt belopp. Från de nu angivna utgångspunkterna anser utskottet, att grundarvodet — som alltså bör vara lika för alla riksdagsledamöter — med hänsyn till nuvarande penningvärde ej kan fastställas till lägre belopp än 9 000 kronor om året.

Vid frånvaro utöver trettio dagar bör, i likhet med vad som nu gäller om hela arvodet, av grundarvodet avdragas en fjärdedel. Av kostnadsersättningen synes vid sådan frånvaro hälften böra avdragas. Efter ett års frånvaro bör, i enlighet med vad som nu gäller, arvode icke utgå.

I likhet med vad som bestämdes vid arvodesregleringen i maj 1951 bör gälla, att den föreslagna arvodesregleringen tillämpas för tiden från senaste årsskifte, alltså från och med den 1 januari 1954.

Om utskottets förevarande förslag till omreglering av riksdagsmannarvoden genomföres, måste, i anledning av vad ovan anförts, kommunal-

skattelagens regel om rätt för riksdagsman att vid inkomsttaxering avdraga viss del av arvodet revideras. Utskottet saknar emellertid behörighet att framlägga förslag i denna fråga.

Riksdagsmannapensionerna.

Pensionsrätt för riksdagens ledamöter — innefattande egenpension men ej familjepension — infördes efter förslag av Kungl. Maj:t år 1947. Bestämmelser härom intogs i arvodesstadgan.

Enligt 1947 års regler skulle riksdagsman, som tillhört riksdagen minst åtta år före fyllda 65 år, äga rätt till pension, sedan han uppnått 65 års ålder och upphört att vara riksdagsman. Pension skulle utgöra lägst 1 188 kronor efter åtta års riksdagsmannaskap och högst 3 636 kronor efter tjugو års riksdagsmannaskap. För varje år utöver åtta skulle pensionen öka med 204 kronor tills nyssnämnda högsta pensionsbelopp uppnåts. Pensionen skulle åtnjutas utan reduktion även då folkpension utginge. För den som vid sidan av pension på grund av riksdagsmannauppsdrag uppbar lön eller tjänstepension på grund av anställning i allmän, d. v. s. statens eller kommuns, tjänst, skulle en viss reduktion av riksdagsmannapensionen äga rum, i regel med hälften. Pension enligt stadgan fick dock ej utgå till sådan riksdagsman med större belopp än att de sammanlagda förmånerna icke överstege det högsta pensionsbeloppet enligt 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente. Riksdagsman skulle i de fall då han enligt arvodesstadgan kunde komma i åtnjutande av riksdagsmannapension, såsom ovan antytts, vidkännas visst avdrag å arvodet. Pension tillkom enligt 1947 års regler icke endast dem, som innehade riksdagsmandat vid reglernas ikraftträdande den 1 juli 1947, utan också i viss omfattning förutvarande riksdagsledamöter. Reglerna härom, som gävos i en övergångsbestämmelse, inneburo för dem som avgått från riksdagsmannauppsdraget år 1945 eller senare samma förmåner som för de vid ikraftträdandet sittande riksdagsledamöterna. De som avgått före år 1945 kunde emellertid ej få riksdagsmannapension, med mindre de varit ledamöter av riksdagen minst sexton år.

Efter en mindre ändring på våren 1949 — berörande pensionsavdraget å arvodet — reviderades pensionsreglerna våren 1951. Genom de då vidtagna ändringarna, som föreslagits av konstitutionsutskottet i utlåtande nr 24, erhöilo riksgäldsfullmäktige befogenhet att, om särskilda omständigheter förelåge, bevilja pension åt riksdagsman, även om han icke tillhört riksdagen de föreskrivna minimitiderna — sexton år för riksdagsman, som avgått före år 1945, och åtta år för övriga riksdagsmän. Enligt vad utskottet uttalade skulle pension jämlikt undantagsbestämmelserna komma i fråga endast då blott en mindre brist förelåge i de föreskrivna minimitiderna och då särskilda ömmande omständigheter i övrigt vore för handen.

Med uppmjukningen av förutsättningarna för erhållande av pension skulle enligt utskottet vinnas, att riksgäldsfullmäktige kunde medgiva pension i de gränsfall, då pension eljest kunde beredas avgången riksdagsman endast genom särskilt riksdagsbeslut. Ändringarna inneburo jämväl, att den regel borttogs, enligt vilken riksdagsmannaskap efter fyllda 65 år icke grundade rätt till pension.

Pensionsbestämmelserna undergingo på hösten 1951 en genomgripande revision, som gav dem deras nuvarande utformning. Ändringarna, som vidtogos på initiativ av konstitutionsutskottet och i enlighet med dess förslag (memorial nr 28), inneburo främst en höjning av pensionerna till lägst 2 208 kronor för år och högst 5 520 kronor för år enligt en glidande skala liknande den år 1947 införda. Utskottet betonade, att pensionerna även efter höjningen måste betraktas som låga. För stats- och kommunaltjänstemän reduceras enligt de nu ifrågavarande reglerna riksdagsmannapensionen efter liknande regler som tidigare. De på hösten 1951 genomförda ändringarna inneburo vidare införande av pension i viss omfattning till riksdagsledamots efterlevande. Änka har enligt bestämmelserna rätt till pension med belopp motsvarande halv riksdagsmannapension under huvudsaklig förutsättning, att maken tillhört riksdagen minst åtta år. Dessutom finns möjlighet för änka att, när särskilda omständigheter därtill föranleda, efter prövning av riksgäldsfullmäktige få pension, även om maken tillhört riksdagen kortare tid. Pension till barn eller adoptivbarn efter avliden riksdagsledamot utgår icke i något fall omedelbart på grund av reglerna, utan härför krävs att riksgäldsfullmäktige finna särskilda omständigheter föranleda, att pension må utgå. Jämväl beloppet av den pension, som må tillkomma riksdagsledamots barn eller adoptivbarn, fastställas av riksgäldsfullmäktige. De nu ifrågavarande ändringarna inneburo slutligen att pensionsavdragen å riksdagsarvodena slopades.

Revisionen av pensionsreglerna på hösten 1951 lände till efterrättelse från och med den 1 januari 1952. I en övergångsbestämmelse föreskrevs, att den som före den 1 januari 1952 upphört att vara ledamot av riksdagen och enligt äldre bestämmelser ägde rätt till pension, skulle äga uppbära pension med de genom revisionen fastställda förhöjda beloppen. I en annan övergångsbestämmelse föreskrevs, att pension ej skulle tillkomma efterlevande till den som före den 1 januari 1952 upphört att vara riksdagsledamot; dock att riksgäldsfullmäktige ägde, när särskilda omständigheter därtill föranledde, bevilja pension till sådan efterlevande i enlighet med de i stadgan bestämda grunderna. I motiveringen till sitt förslag i sistnämnda del yttrade konstitutionsutskottet, att såsom förutsättningar för beviljande av pension i dylika fall borde gälla, bland annat, att den förutvarande riksdagsledamoten, om han avgått från riksdagsmannauppgdraget före den 1 januari 1945, borde ha tillhört riksdagen minst sexton

år eller ock så lång tid, att blott en sådan mindre brist föreläge i denna tid, att han efter dispens skulle ha kunnat erhålla pension, samt att ömmande omständigheter vore för handen.

Utskottet. Som ovan framhållits, betonade utskottet, då utskottet på hösten 1951 framlade sitt förslag till ändring av pensionsbestämmelserna, att pensionerna även efter den då föreslagna höjningen — till lägst 2 208 och högst 5 520 kronor för år — måste betraktas som låga. Detta oaktat anser sig utskottet i nu förevarande sammanhang böra förorda allenast en sådan mindre höjning, som ungefär svarar mot levnadskostnadernas höjning sedan hösten 1951. En rimlig anpassning till dagens penningvärde nås, om pensionerna bestämmas till lägst 2 400 kronor och högst 6 000 kronor för år enligt en glidande skala, överensstämmande med den nu gällande. Den föreslagna höjningen återverkar direkt på storleken av änkepensioner jämlikt arvodesstadgan och bör vidare återverka på barnpensioner jämlikt samma stadga, vilka fastställas av riksgäldsfullmäktige.

I likhet med vad som föreslagits rörande riksdagsmannaarvodena böra bestämmelserna om de förhöjda pensionerna lända till efterrättelse för tiden från och med den 1 januari 1954. I anslutning till vad som stadgades vid 1951 års pensionsreglering bör föreskrivas, att jämväl den som före nämnda dag upphört att vara ledamot av riksdagen och enligt äldre bestämmelser äger rätt till pension, skall äga uppbära pension med de nu föreslagna, förhöjda beloppen. På liknande sätt böra pensioner, som eljest redan tillerkänts eller kunna komma att tillerkännas riksdagsmän eller deras efterlevande, utgå med motsvarande förhöjning. —

Utskottet har till övervägande upptagit jämväl frågan om vidgning av pensionsmöjligheterna för de före år 1945 avgångna riksdagsledamöterna. Av vad ovan sagts framgår, att sådana ledamöter i regel icke erhålla pension, med mindre de tillhört riksdagen minst sexton år. Från denna regel kan undantag göras endast om riksgäldsfullmäktige finna särskilda omständigheter föreligga. Vid prövningen ha fullmäktige att beakta de av utskottet i utlåtande nr 24 till 1951 års riksdag anförda, av riksdagen godkända direktiven, vilka ovan återgivits. Dessa direktiv ha i hög grad inskränkt fullmäktiges möjligheter att bevilja pension; pension har också blott i ett fall beviljats jämlikt undantagsstadgandet.

Skola pensionsmöjligheterna för de före år 1945 avgångna riksdagsledamöterna vidgas, böra de rimligen begränsas till dem som innehåft riksdagsmannauppsdrag minst åtta år eller så lång tid, att de, om de avgått år 1945 eller senare, kunnat få dispens från åttaårsregeln. Flertalet av dem som därvid komma i fråga torde ha uppnått 65 års ålder. Av dessa åtnjuta vissa så hög tjänstepension på grund av anställning i allmän tjänst, att pension skulle vara utesluten enligt förevarande stadga eller eljest

skulle framstå såsom obehövlig. Några torde av andra skäl — att de åtnjuta annan pension eller arbetsinkomst eller inneha betydande förmögenhet — vara i sådan ekonomisk ställning, att riksdagsmannapension icke bör ifrågakomma. Emellertid torde åtskilliga vara i behov av sådan pension, och med tanke därpå vill utskottet förorda, att pensionsmöjligheterna vidgas.

Utskottet föreslår, att utvidgningen sker genom att den nu gällande på våren 1951 införda dispensregeln omformuleras, så att därav framgår, att riksgäldsfullmäktige efter skälighetsprövning från fall till fall skola kunna bevilja pension åt här ifrågavarande personer, även om icke sådana särskilda ömmande omständigheter föreligga, som med dispensregelns nuvarande lydelse och på grund av de givna direktiven anses vara förutsättning för pension. Pension bör, såsom antytts ovan, icke utgå, med mindre sökanden tillhört riksdagen minst åtta år eller blott en sådan mindre brist föreligger i denna för pensionsrätt stadgade minimitid, att han efter dispens skulle ha kunnat erhålla pension, om han avgått från riksdagsmannauppgiftet år 1945 eller senare. Pensionens belopp synes icke böra fixeras utan bestämmas för varje särskilt fall av riksgäldsfullmäktige. De belopp, som skulle följa av en direkt tillämpning av 7 § tredje stycket i den föreslagna lydelsen, böra härvid gälla som maximibelopp, och av en prövning av sökandens ekonomiska omständigheter får bero, huruvida pensionen bör utgå med lägre belopp.

I förevarande sammanhang har utskottet slutligen beaktat frågan om pension åt änkor efter riksdagsmän, som avgått före år 1952. Sådana änkor kunna, såsom framgår av vad ovan nämnts, enligt övergångsbestämmelse till de på hösten 1951 vidtagna ändringarna i arvodesstadgan, erhålla pension endast om riksgäldsfullmäktige finna särskilda skäl därtill föranleda. Av vad som här ovan återgivits av direktiven för tillämpningen av nämnda övergångsbestämmelse framgår, att pension i hithörande fall för närvarande icke bör ifrågakomma annat än då ömmande omständigheter äro för handen. Det synes rimligt, att pension i nu avsedda fall skulle kunna utgå efter en friare behovsprövning än den som föranledes av gällande ordning. De riktlinjer utskottet förordat i fråga om riksdagsledamöter, som avgått före år 1945, böra härvid äga motsvarande tillämpning. Efter den ändring, som här ovan förordats beträffande pensionsmöjligheterna för sådana riksdagsledamöter, bör härvid sålunda icke vidare krävas, att maken, om han avgått från riksdagsmannauppgiftet före nämnda år, tillhört riksdagen sexton år eller så lång tid, att dispens kunnat givas från sextonårsregeln.

Utskottet framlägger härmed förslag till sådan ändring av den ovan avsedda övergångsbestämmelsen, som erfordras för att möjliggöra av utskottet avsedd friare behovsprövning. I enlighet med vad som föreslagits i fråga om pension åt riksdagsman, som avgått före år 1945, bör även

i fråga om pension åt änka efter riksdagsman, som avgått före år 1952, gälla, att riksgäldsfullmäktige böra för varje särskilt fall bestämma pensionens belopp. Därvid bör vad ovan sagts med avseende på pension åt riksdagsman, som avgått före år 1945, äga motsvarande tillämpning.

I statsverkspropositionen ha under fjortonde huvudtiteln i enlighet med riksgäldskontorets beräkningar äskats bland andra följande förslagsanslag för budgetåret 1954/1955, nämligen anslag av 4 375 000 kronor till riksdagen: arvoden till riksdagens ledamöter, anslag av 475 000 kronor till pensioner åt f. d. riksdagsmän samt anslag av 50 000 kronor till pensioner åt efterlevande till riksdagsmän. I anledning av utskottets förevarande förslag kunna påkallas nya beräkningar av medelsbehovet under ifrågavarande anslag.

Under åberopande av vad ovan anförts får utskottet med stöd av § 38 mom. 1 riksdagsordningen hemställa,
att riksdagen ville för sin del antaga följande

1) Förslag

till

Lag

angående ändring i stadgan den 21 februari 1941 (nr 98) om ersättning för riksdagsmannauppdragets fullgörande.

Härigenom förordnas, att 1, 2, 6 och 7 §§ stadgan den 21 februari 1941 om ersättning för riksdagsmannauppdragets fullgörande¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse.)

1 §.

Riksdagsman åtnjuter arvode från och med den dag, då han tager plats i riksdagen till och med den dag, då riksdagsmannauppdraget upphör.

(Föreslagen lydelse.)

1 §.

Arvodet utgöres av grundarvode och ersättning för de med riksdagsmannauppdraget förenade kostnaderna (kostnadsersättning).

Arvode utgår med 9 000 kronor för år, om riksdagsmannen är bo-

Grundarvode utgår med 9 000 kronor för år.

¹ Senaste lydelse se 1951:788.

(Nuvarande lydelse.)

satt i Stockholms stad eller inom ett område, som begränsas av en cirkel, dragen på femton kilometers avstånd från Gustav Adolfs torg i Stockholm, samt eljest med 12 000 kronor för år. Skulle riksdagen sammanträda å annan ort än Stockholm, utgår dock *arvodet* till riksdagsman, som är bosatt å sammanträdesorten, med 9 000 kronor för år och till annan riksdagsman med 12 000 kronor för år.

Vid tillämpning av bestämmelserna i *andra* stycket skall riksdagsman anses vara bosatt där han är mantalsskriven.

2 §.

Blir riksdagsman förhindrad deltaga i riksdagsgöromålen, skall han för tid, varmed frånvaron i en följd överstiger trettio dagar, vidkännas avdrag å *arvodet med en fjärdedel* av vad eljest skolat under samma tid utbetalas. Har ett år förflutit, sedan riksdagsman sist deltog i riksdagsarbetet, skall därefter, intill dess han åter intager sin plats i riksdagen, intet arvode utgå.

6 §.

Arvode utbetalas med 1 000 kronor för månad till riksdagsman, som enligt bestämmelserna i 1 § uppbär det högre arvodet, samt eljest med 750 kronor för månad.

7 §.

Den, som varit ledamot av riksdagen minst åtta år, äger, sedan han uppnått 65 års ålder och upphört att vara riksdagsman, rätt till pension.

Fullmäktige i riksgäldskontoret må, när särskilda omständigheter därtill

(Föreslagen lydelse.)

Kostnadsersättning utgår med 3 000 kronor för år, om riksdagsmannen är bosatt i Stockholms stad eller inom ett område, som begränsas av en cirkel, dragen på femton kilometers avstånd från Gustav Adolfs torg i Stockholm, samt eljest med 8 000 kronor för år. Skulle riksdagen sammanträda å annan ort än Stockholm, utgår dock *kostnadsersättningen* till riksdagsman, som är bosatt å sammanträdesorten, med 3 000 kronor för år och till annan riksdagsman med 8 000 kronor för år.

Vid tillämpning av bestämmelserna i *fjärde* stycket skall riksdagsman anses vara bosatt där han är mantalsskriven.

2 §.

Blir riksdagsman förhindrad deltaga i riksdagsgöromålen, skall han för tid, varmed frånvaron i en följd överstiger trettio dagar, vidkännas avdrag å *grundarvodet med en fjärdedel och å kostnadsersättningen med hälften* av vad eljest skolat under samma tid utbetalas. Har ett år förflutit, sedan riksdagsman sist deltog i riksdagsarbetet, skall därefter, intill dess han åter intager sin plats i riksdagen, intet arvode utgå.

6 §.

Arvode utbetalas med *en tolftedel* varje kalendermånad.

7 §.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

föranleda, bevilja pension till den, som varit ledamot av riksdagen kortare tid än åtta år eller ej uppnått 65 års ålder.

Pensionen utgör, med nedan angivna undantag, för den som tillhört riksdagen åtta år eller i andra stycket avsedd kortare tid, *två tusen tvåhundraåtta* kronor för år och för den, som tillhört riksdagen tjugu år eller längre tid, *femtusen femhundra tjugu* kronor för år. För varje år utöver åtta ökas pensionen med *tvåhundra sjuttio sex* kronor, intill dess nämnda högsta pensionsbelopp uppnåtts.

Uppbär den, som äger rätt till pension på grund av riksdagsmannauppsdrag, tillika lön eller tjänstepension på grund av anställning i allmän tjänst, skall, så länge sådan annan förmån åtnjutes, förstnämnda pension minskas med hälften, med iakttagande likväl av dels att pension enligt denna stadga ej må utgå med större belopp än att de sammanlagda förmånerna icke överstiga det högsta belopp som må utgå i pension enligt 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente, dels ock att minskning skall ske endast i den mån så erfordras för att sagda förmåner, däri dock ej inberäknade rörliga tilläggsförmåner, tillhoppa ej överstiga *sextusen* kronor.

Pension jämlikt denna paragraf må icke tillkomma den, som genom lagakraftätagande dom förklarats förlustig sitt riksdagsmannauppsdrag eller upphört att vara svensk medborgare eller trätt i främmande makts tjänst.

Pensionen utgör, med nedan angivna undantag, för den som tillhört riksdagen åtta år eller i andra stycket avsedd kortare tid, *2 400* kronor för år och för den, som tillhört riksdagen tjugu år eller längre tid, *6 000* kronor för år. För varje år utöver åtta ökas pensionen med *300* kronor, intill dess nämnda högsta pensionsbelopp uppnåtts.

Uppbär den, som äger rätt till pension på grund av riksdagsmannauppsdrag, tillika lön eller tjänstepension på grund av anställning i allmän tjänst, skall, så länge sådan annan förmån åtnjutes, förstnämnda pension minskas med hälften, med iakttagande likväl av dels att pension enligt denna stadga ej må utgå med större belopp än att de sammanlagda förmånerna icke överstiga det högsta belopp som må utgå i pension enligt 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente, dels ock att minskning skall ske endast i den mån så erfordras för att sagda förmåner, däri dock ej inberäknade rörliga tilläggsförmåner, tillhoppa ej överstiga *6 000* kronor.

Denna lag skall lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1954.

Till den som före nämnda dag upphört att vara ledamot av riks-

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

dagen och jämlikt äldre bestämmelser om pension till riksdagsman eller jämlikt beslut, som fattats eller kan komma att fattas av fullmäktige i riksgäldskontoret, äger eller får rätt till sådan pension, skall, där ej annat stadgas, pension utgå med belopp, som sägs i 7 § tredje och fjärde styckena.

Vad nu stadgats skall äga motsvarande tillämpning i fråga om pension till riksdagsmans efterlevande jämlikt 8 eller 9 §.

---

2) Förslag

till

L a g

angående ändrad lydelse av övergångsbestämmelserna till lagen den 10 juli 1947 (nr 464) angående ändring i stadgan den 21 februari 1941 (nr 98) om ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande.

Härigenom förordnas, att sista stycket i övergångsbestämmelserna till lagen den 10 juli 1947 angående ändring i stadgan den 21 februari 1941 (nr 98) om ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande¹ skall erhålla följande ändrade lydelse.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

Den som avgått från riksdagsmannauppsdraget före den 1 januari 1945 *må ej komma i åtnjutande av pension jämlikt denna lag med mindre han varit ledamot av riksdagen sexton år eller längre tid, såframt ej fullmäktige i riksgäldskontoret, i anseende till särskilda omständigheter, medgiva att pension likväl må utgå.*

Den som avgått från riksdagsmannauppsdraget före den 1 januari 1945 *äger rätt till pension jämlikt denna lag, om han varit ledamot av riksdagen sexton år eller längre tid. Fullmäktige i riksgäldskontoret må dock bevilja pension till sådan riksdagsman, även om han tillhört riksdagen kortare tid. I sistnämnda fall utgår pensionen med belopp, som fullmäktige för varje särskilt fall bestämma.*

---

¹ Senaste lydelse se 1951: 508.

3) Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av övergångsbestämmelserna till lagen den 28 december 1951 (nr 788) angående ändring i stadgan den 21 februari 1941 (nr 98) om ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande.

Härigenom förordnas, att sista stycket i övergångsbestämmelserna till lagen den 28 december 1951 angående ändring i stadgan den 21 februari 1941 (nr 98) om ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande skall erhålla följande ändrade lydelse.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Pension jämlikt denna lag må ej tillkomma efterlevande till den, som före den 1 januari 1952 upphört att vara ledamot av riksdagen; dock må fullmäktige i riksgäldskontoret, när särskilda omständigheter därtill föranleda, bevilja pension till sådan efterlevande i enlighet med de i denna lag stadgade grunder.

Efterlevande till den, som före den 1 januari 1952 upphört att vara ledamot av riksdagen, äger ej rätt till pension jämlikt denna lag. Fullmäktige i riksgäldskontoret må dock bevilja pension till sådan efterlevande med belopp, som fullmäktige för varje särskilt fall bestämma.

Stockholm den 11 mars 1954.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elmgren, Englund, Lindén, Wahlund*, Hällgren, Sandberg, Herlitz*, Fritiof Karlsson, Weiland och Pettersson; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, Pettersson i Norregård, Fast, Norén, Håstad, Spångberg*, Jonsson i Haverö, Olsson i Mora*, Nordkvist i Kalmar och Hammar.

---

* Ej närvarande vid justeringen.